

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

Уређивачки одбор:

др *Алексић Радомир*, др *Грицаић Ирена*, др *Коларич Рудолф*, *Конески Блаже*,
др *Николић М. Берислав*, др *Павловић Миливој*, др *Пецо Асим*, др *Пешикан*
Мишаф, др *Стевановић Михаило*, др *Храсиће Мајте*

Главни уредник

М. СТЕВАНОВИЋ

књ. XXVI — св. 3—4.

БЕОГРАД

1963 — 1964.

Распон у развиту језика мерен у области фразеологије, према ширењу преводилачких калкова по стилистичким и неким синтаксичким појавама, сугестивно засењује структурно-корелативну основу. Али појаве у области структурних односа оправдавају став који проистиче из вуковске револуције и његових слушања могућности устаљивања правог књижевног језика Срба и Хрвата на народној основи, у првом реду у гласовној системи и морфолошкој структури, — а то је управо предмет ове књиге. Али осим овога, књига проф. Стевановића има значаја у томе што конкретним материјалом подстиче на дискусије о језичким појавама и језичким вредностима, и нарочито што упућује на тенденције изражене у микролингвистичким процесима и на принцип стабилизације.

Мил. Павловић

5. — JOSIP JEDVAJ: **Bednjanški govor**. Hrvatski dijalektološki zbornik, Knjiga 1, Zagreb 1956, 279-330.

I. Једвајев рад о кајкавском говору Бедње, села под планином Иванчицом у котару Иванец, приказао је З. Јунковић¹, указујући и на неке недостатке обраде. Намена је овог (прилично закаснелог) осврта приказивање Једвајевог изванредног богатог и — рекло би се — поуздано забележеног акценатског материјала. Дескриптивност (сам писац каже да је његовом раду „задаћа дескриптивно приказати само бедњански говор“) и обим рада учинили су да је изостало осветљавање материјала са гледишта развоја појединих црта, као и повезивање сродних појава, па ће се овде настојати да се бедњанска акцентуација прикаже и идентификује као систем². Бедњанска акцен-

¹ Filologija 2 (Zagreb 1959) стр. 189—192.

² Како је намена овог осврта искључиво приказ акцентуације, примере наводим у транскрипцији, приближно реконструишући старији вокализам, који је у овом говору захваћен великим цикличним померањем вокалске боје уз дифтонгизацију дугих вокала (уп. код П. Ивића, Годишњак Филоз. факултета у Новом Саду II, стр. 403; такође Књижевност и језик IX, Београд 1962, бр. 1, стр. 15. и д.). Транскрипција је спроведена овако (иза две тачке наводим напоредо данашње бедњанске рефлексе за кратки и дуги ненаглашени вокал; као дуги понашају се још сви вокали под ^, затим е под ' и " и о под '): i (од *i): i—e¹i; e¹ (од ђ и полу-гласника под дужином или акцентом): e—ie; e (од *e и *e): e¹—a; a (од *a и полугласника у позицијама старог дуљења — čāst и сл.): o—ao; ђ (од *a у суседству

туација, иначе доста сродна са словеначком, у многим правцима иде у најархаичније словенске акценатске системе, и према томе је драгоцен за компаративну и историјску акцентологију. Једвајев опис омогућава да се упознају не само акценатски типови најархаичнијих кајкавских говора, него у великој мери и лексичка структура и порекло појединих типова.

II. На основним карактеристикама акценатског система писац се задржао сасвим укратко:

„Akcenta su tri: " (kratki), ^ (dugi silazni) i ~ (akut, dugi uzlazni). Dugi slogovi izvan akcenta ... nalaze se samo ispred naglašenih slogova. Kratki je akcentat iza dugoga sloga uvijek ekspiratoričan, a inače je intonacioni. Tako je na pr. razlika u izgovoru naglašenog i u kēyrŕiti (kuriti) (izgovor je vrlo kratak i odsječan) i sllo (izgovor je nešto dulji i naginje na akut). Na diftonzima silazni se akcentat izgovara, kao da je prvi dio diftonga naglašen brzim akcentom, pa s njega sila izgovora silazi u padanju na drugi dio, koji mnogo slabije dolazi do izražaja. Duljina nije jednolična, nego imađe obilježje silaznosti i kod vokala i kod diftonga. To se osobito razabira kod diftonga. Kad bismo htjeli jakost sile, kojom se izgovaraju pojedini vokali na pr. u glāōvō (glava) predočiti brojevima, tad bi ti brojevi bili: 2, 1, 3... Praslavenski akcent sačuvan je u mnogo više riječi nego je on sačuvan u općem kajkavskom narječju, pa se tako naš akcentat u vrlo mnogo slučajeva podudara s akcentom čakavskoga dijalekta i ruskoga jezika“.

Писац се даље не задржава на фонетским карактеристикама и историји акцентуације, али је изнесен богат материјал (описан је акценат у деклинацији, конјугацији и придевском виду), у којему се огледају ове основне законитости (неке од њих спадају у познате општије кајкавске појаве):

(1) Ненаглашене дужине чувају се само испред кратког акцента: *glāvō-glavē, brāniti-brānīm, nōsim* итд.

(2) Секундарно дуљење доследно је захватило слог испред кратког акцента ако је он на крајњем слогу (отвореном или затвореном): *mē'glā, lē'tēt* (али *letē'ti*). Да треба разликовати ново дуљење од чу-

са назалним сугласником): *u—au* (ou); *o* (од **o*): *e^a—ue^a; ou* (од **φ* и **ŷ*): *u—ou; u* (од **u*; каткад и од **ə* или **o* у суседству са *v*): *y—e^ay; ə* (од полугласника изван дужине и акцента): „кратак е глас без јасне гласовне квалитете“; *r* (од **r_o*—примарног и секундарног): *e^r*. Занемаривано је и умекшавање консонаната (и пратилачко *j* добивено неком врстом декомпозиције такве палаталности) испред *i* и *eⁱ*. Друге појаве у консонантизму (*j*, *č* < **dj*, **tj*; *d*, *č* | *tj* < **dbj*, **tbj*; *ž* | *žd*, *š* | *šd* < **zg'*, **sk'*—*st'*; *žd* | *zđj*, *stj* < **zdbj*, **stbj*; *rj*, *-r* < **r'*; *l* < *l'*—крајњег?; протетичко *v* испред **φ* и **u*, *j* испред **o* и затвореног *a*, *h* испред вокалног *r*—итд.) начелно су задржане и у транскрипцији. Нетранскрибовани вокали (у нејасним случајевима) представљени су великим словима.

вања старе дужине, показују алтернације типа *korǫti - kǫrǫti - korǫlo* (тако и *letěti, nositi, česāti*): *plǫti - plǫti - plǫlo* (тако и *brǫniti, lizāti, māhnditi*)³.

(3) Начелно се чува место старог акцента, изузимајући појаве поменуте под (8).

(4) Прасловенски стари акут рефлектује се у основним позицијама као кратки акценат: *čūdo, što, korlto, lpa, rība, krāva, mrāz, vīdeiti, selliti* итд.

(5) У тзв. метатонијским позицијама на месту старог акута среће се нови циркумфлекс: *pālēc, ribnjak, rākov* G. pl., *dignem, vīdim* итд. (в. ниже).

(6) Прасл. циркумфлекс сачувао се као циркумфлекс: *grād, zlāto, rǫko* A. sg., *misel* итд.

(7) Прасл. кратки силазни акценат начелно се рефлектује као *˘*, *dǫm, rǫmoč, mǫrje, lǫvil* и сл. Малобројни су случајеви у којима срећемо *˘* у позицијама где упоредна ситуација указује на прасловенски силазни акценат: *děset, v-ǫ˘gljen* (уп. шток. *ŷelĕn*, словеначко *ogljēn*).

(8) Метатакса прасл. силазних акцената према крају речи није широко заступљена, мада има несумњивих примера за њу: *obād, oblāk, kocēn*, „кочањ“, *korēn, deivēr, plavēn* „пламен“, *golōb, kolǫvrat, grebēn, *kokōt* („*dvā kokōta*“), *perōt, kokōš, lovil* (пored *lǫvil*), *bojāl se, sme˘jāl se, vesěl, zelēn, drvēn, zemljēn*. С друге стране имамо *zlāto, mǫrje, grāda* G. sg., *dōma* G. sg. итд. — а сретне се и понеки пример где се силазни акценат није пренео ни на следећи затворени слог (*rǫmoč*). Изгледа да се акценат није преносио на крајњи отворени слог (одступање од овога можда представља дублетно *nōgo˘/nogō˘* у A. sg. код изворно кратких хетеротона ж. рода), а да је у осталим случајевима долазило до потискивања акцената — мада оно ни ту није доследно спроведено (*lǫvil : lovil, rǫmoč : kokōš*).

(9) Прасл. нови акут начелно се чува: *brānim, lisi˘je, sūhi, bik*.

(10) Најмање је јасан развој прасл. другог кратког („метатониског“, узлазног) акцената, који се рефлектује тројако (*kǫnj, vǫlja, kónj-ski* — в. ниже).

III. Запажа се висок степен паралелизма позиција у којима стоји акут (на изворно кратким слоговима понекад и кратки акценат) и позиција у којима се среће нови циркумфлекс — уп. G. pl. *glāv, nóg, trāv, žen*: *žāb; brānim, nōsim : gāzim; sūhi, nōvi, trūdni, dōbri : sīti; līstje*,

³ Силазну дужину о којој говори Једвај треба, мислим, разумети као јављање секундарне наглашености на предакценатском дугом слогу.

stráža, gó'ska: ztnje, svája, hrúška — итд. Вањ ових симетричних позиција нови акут се среће код окситона у облицима где је акценат био на крајњем полугласнику (*bík*, тако и нови кратки акценат: *kōnj*), у ж. и ср. роду придева неодр. вида (*slȁn: slȁna, slȁno; trūdē'n: trūdna, trūdno*; уп. и *dōb̄ar, dōbra, dōbro*), такође на наставку G. sg. женског рода (*glavé*, поред *kūnē*); пада у очи још рекло би се генерализована примена новог акута у сложеним глаг. именицама на -a (*záhvala, pódloga* и сл.), са чим је у сагласности шток. тип *zāsiava* и чешка дужина. Нови циркумфлекс без напоредног акута (међутим, у изв. опозицији са окситоничним образовањима) среће се испред неких наставака за творбу речи (рекло би се испред оних који садрже дуги вокал или полугласник⁴): *mīlnar, pāl̄ec* и сл.

Опозиција примарних и секундарних („обележених“) акцената прожима у великој мери акценатску парадигму сва три главна типа (окситоне, хетеротоне и баритоне) именица, конјугацију, придевске видске односе, у знатном степену и односе у творби речи. Одсуство ове опозиције (изотонија) карактеристично је углавном за она образовања код којих је секундарни акценат генерализован.

Прасл. други кратки акценат (') рефлектује се као " углавном у овим позицијама; у N. sg. именичких окситона м. рода (*kōnj, žlvdt*); на крајњем отвореном — кратком или већ у прасл. скраћеном слогу *sēld, žēnā* итд.); у неким продуктивним образовањима, првенствено код глаголских именица на сугласник ако су грађене с префиксом (*slōg, zrdk, pōtdk*)⁵, понекад и у сличним образовањима на -a (*nevdlja*); код придевских бивших окситона (*dōb̄ar, vēd̄ar*); у неколико позиција у глаголској парадигми (*nōsim, pēkal, pēci, pōctem*). Као акут рефлектује се у именичкој парадигми, придевским видским односима и творби речи — где год постоји паралелизам новог акута и новог циркумфлекса (*kōnj̄ev, sēla, nōvi, zēlje, žēnski* итд.), док у глаголској парадигми тај рефлекс начелно не срећемо. Најзад — прасл. ' рефлектује се у неким лексичким случајевима као ^ (*mēlja, stēlja, slōga, vōlja, kōra*).

Према томе, за порекло бедњанских акцената вреди углавном ово:

— кратки акценат имамо на месту прасл. старог акута (*žāba, slto*), на месту прасл. ' у неким позицијама (*kōnj, slōg, dōb̄ar, nōsim* и др.), можда у неким случајевима и на месту прасл. " (*dēset, v-đ'gljen*);

⁴ Уп. код Ившића, Ljetopis JAZU 48, стр. 71.

⁵ Овом моделу алтернацију на дугим слоговима чини не само прасл. стари акут, него и силазни (иницијални) акценат — уп. шток. *dbzor: dbzlr*, буг. *юкрѡв: юкрив*, слнч. *doxdr: rozlr* итд.

— бедњански циркумфлекс срећемо на месту оба прасл. силазна акцента (*xlâto, môrje, pômoč*), као резултат метатаксе силазних акцентата према крају речи (*de'vêr, obâd*), као секундарни акценат према прасл. старом акуту, понекад и према " ој прасл. ' (*brâtoŭ, žâb, po-tdkov*), најзад — на месту прасл. ' у неким речима (*slôga, vôlja*);

— бедњански акут срећемо на месту прасл. новог акута на дугим слоговима и на месту прасл. ' у активним „метатонијским“ позицијама код именица и придева.

IV. У лексичком материјалу добро се чувају три основна словенска типа: окситоне (означене са *a* у приложеним табеларним прегледима), хетеротоне (речи за које је карактеристичан прасл. силазни акценат у неким од основних облика, ознака *a^b*) и баритоне (речи са прасл. старим акутом на основи, ознака *b*). Само за последњи тип карактеристична је уједначеност акцента у парадигми и деривацији, а иначе се у оквиру појединих лексичких типова комбинује неколико акценатских модела. Најбитнију улогу у уобличавању појединих лекс. типова играју ови модели (типови у ужем смислу):

(1) Иницијални модел (прасл. силазни акценти) представља основну карактеристику хетеротона (*grâd—grâda, glâve* N. pl., *môrje, nôč* и сл.). Код окситона је само спорадично присутан (суп. *plêst*, уп. и *vôž*: *vesti*, шток. *жѣно, јѣнаѣ* и сл.).

(2) Финални модел (претежно кратки акценат: *sêlô, blkâ, letmô* и сл., понекад и ' : *ženê* G. sg., *pletô* 3. pl.) представља основну карактеристику окситона, али је веома заступљен и код хетеротона.

(3) Неоакутски модел (паралелно дуги и кратки слогови) изузимајући ситуацију код глагола једнако је присутан и код окситона и код хетеротона. Разликује се изједначена и неизједначена варијанта (*sêla, drê'va*: *nôsim, brânim*). Случајеви типа *vôlja* немају битнијег значаја за распоред акц. типова. Посебно место имају акценти пренесени са крајњег полугласника који задржавају јасну узајамност са финалним моделом (*letiš*: *letmô, btk*: *blkâ, stôlêc*: *stôlcâ* и сл.).

(4) Двоакутски (коренски) модел (на дугим слоговима прасл. ", на кратким ') игра извесну улогу у формирању међутипова *ab* (в. ниже) и среће се (на основи) у неким секундарним морфол. образовањима кад је основна реч окситона (*pôidk, žâtk* „чеп“, *slâdâk, lêhâk*, уп. и *mlâdost*, комп. *mlâji*, шток. прашка, кѣска, погѣдак, порѣдак итд.); за шток. *улѣвим* није извесно спада ли овамо или у неоакутски модел.

(5) Суфиксни модел (стари акут на дугим слоговима; нема довољно материјала да се закључи протеже ли се овај модел и на кратке слоге) карактеристичан је у творби речи за двосложне суфиксе кад је основна реч окситона или хетеротона, а у парадигми се среће као продужење финалног модела кад наставак има слог више (*stolka*, *ženđmi*, *noslti* итд.).

(6) Протоакутски коренски модел (неизмењен или модификован у „метатонијским“ позицијама) карактеристичан је за баритоне (са изворно дугим слогом у основи).

V. Акценатски односи код именица. За именичку парадигму карактеристична је готово потпуна изједначеност прасловенских кратких и дугих основа у оквиру појединих акценатских типова, што проистиче из општих карактеристика бедњанске акцентуације („кановачко“ дуљење, скраћивање дужина испред дугих акцената, прелаз прасл. " у ^). Разлика се одржала практично једино у N. sg. окситона м. рода (*kōnj*, *žtvdŕ*: *bŕk*, *oráč*); уп. још колебање *nōgo*"/*nogō*" A. sg., које је изгледа ограничено на изворно кратке основе.

Преглед акценатских типова дат је у табели. За три основна типа (*a*, *a^b*, *a*) карактеристично је постојање опозиције у парадигми између примарних и секундарних („метатонијских“) акцената, који се срећу у овим позицијама:

	N.	G.	D.	A.	I.	L.
Sg. o-masc.	±	—	—	—	—	±
o-neutra	—	—	—	—	—	±
i	—	—	—	—	+	±
a	—	±	—	—	+	—
Pl. o-masc.	—	+	—	—	+	+
o-neutra	+	+	+	+	+	+
i	—	+	—	—	+	+
a	—	+	—	—	—	—

Акут се, како је већ речено, јавља у G. sg. окситона и хетеротона *a*-основа напореда са " (овај други акценат карактеристичнији је за окситоне). У L. sg. ср. рода измењен акценат (акут) јавља се код окситона, и то само са наставком *и*-основа (*-U*), што је у вези са пореклом ове појаве (уп. руско *в зѣроде* : *в лесу*). Сем G. sg. ж. рода, акут је на наставку и у I. sg. именица ж. рода обе врсте (*nočjō*, *ženō*), у I. pl. *i*-основа (*nočmŕ*, уп. и спорадично *xo^bbmŕ*, *sinmŕ*), факултативно и у L. sg. именица м. рода (*grādēⁱ*/*gradēⁱ*); иначе је секундарни акценат на основи. Уп. и *zŕbeli* : *nōčŕ* L. sg.

окситоне	a	bik oráč	kònj živòt	lìčè raspèlò	sèlò rešètò	trāvā težīnā	žēnā topōlā	
	a^b	grād	mēd	drēivo	òko	zīmā	nōgā	rēič nōč kokòš
хетеротоне	a_2^b	pēinez		(vrēime)				pōmoč
	$*a^b$	vid (obād)	kòs (korēn)	zlāto	mōrje			
баритоне	b	prāg	slōg	blāto		žāba	kōza	smpt (pōstāt)
	b_2	jēzjk	òtòk	držālo		kobyla	gnusòba	
	b_3	kāmen?			vūleiče	grlica	òšvica	pāmet
	b'	(dēidək)	(òčək)	ljūdstvo		vēverica		
	b'_2			mlēizivo				
мешовите	ab	slēiplč	zākōn	kopito				zāvīst zībēl
	α			vlatjé	Jesenjé		gospá	
	β			lístje	pérje	súša		stvár
секундарни типови	β_2	lēšnjak	stólnjak	kaméinje		rákíta		
	β_3	prēivod- njak		Zāgorje	kóličè	zábava	pódloga	
	B	v-ūjac (obād)	bōgac (korēn)	zřnje	dōlj: šikārje	svāja	slōga	
	B_2	sitar	oplēčak	podgōrje		kosítva	večērja	
				zřnjičè		govēdina	grēblica	

Код хетеротона м. и ср. рода јавља се и варијанта са стабилизаним акцентом ($*a^b$). У м. роду она је једва засведочена, али у ср. роду њој припада основна маса именица са прасл. силазним акцентом. За вишесложне основе са потиснутим акцентом (*obād* и сл.) изгледа да је изотонија нормална карактеристика (као и за друге основе са генерализованим секундарним акцентом); однос *kokòš-kokošjò* биће условљен специфичним приликама у овој врсти именица. Изотонâ варијанта баритона (b') среће се мање-више спорадично, углавном на вишесложним основама кад акценат није на њиховом последњем слогу. Ван ових случајева изотонија је карактеристична за секундарна (понекад и „тер-

цијарна“ : *stōl* → *stōlmi* → *stōlnjak*) образовања са генерализованим новим акцентом (типови α, β, B).

Мешовити тип (*ab*) има интонациону линију својствену окситонама (у метат. позицијама акут за један слог испред примарног акцента: *zībēl* – *zībēljo*⁶), али је примарни акценат на крајњем слогу основе, а не на наставку. Треба напоменути да овакве акценатске односе Једвај није изричито констатовао за именице м. рода (он именице типа *zākōn* просто укључује у окситоне типа *stōlēc* – *stōlcā*, што мислим да треба разумети као подударане за *zībēl* – *zībēli* – *zībēljo*⁶). Изгледа да основу типа *ab* чине речи које на основи имају " од прасл. ', које се иначе срећу и по типу *b*.

VI. Што се тиче гласовне структуре речи у основним типовима, бедњањски говор добро чува особине својствене словенским језицима уопште. По типу *b* начелно иду основе са дугим вокалом у којима је дужину прасловенски наследио из индоевропског; особенија је појава укључивање у овај тип извесног броја прасл. кратких основа (*slōg*, *pōtōk*, *kōza* и сл.), у чему има неког паралелизма са развијањем ' од прасл. ' (слично је и код придева). Преовлађивање рефлекса прасловенских дифтонга (*ra*, *la*, *o*⁶ од *l* и др.) међу дугим хетеротонама условљено је чињеницом што је прасл. циркумфлекс стајао претежно на слоговима у којима је дужина настала у прасловенском (од индоевр. дифтонга са кратким компонентама). Ова карактеристика изостаје код изотоне варијанте ових именица, где пада у очи концентрација именица са прастаром (индоевропском) дужином : *vid*, *zlato*, *meso*, *se'no*, *te'sto*⁶. Неоправдано би, ипак, било са овим доводити у везу изотонију ; пре ће бити да су ове именице подлегле продуктивности изотона са секундарним акцентом (тип B) зато што се ретко употребљавају у множини.

Упадљива је разлика у структури кратких основа мушког рода (свих типова), где изразито преовлађује вокал *o* у основи (сем код основа на *ij*), и кратких основа средњег рода, где доминира вокал *e*. Ако су тачне претпоставке да су баритоне средњег рода прелазиле у мушки род (где су прерађене у окситоне)⁷ — онда ово у основи није морфолошка него акценатска опозиција. Другим речима, за основе са -*o*- била би карактеристична баритонија, а за основе са -*e*- окситонија; овај однос мора бити веома старог порекла, иако можда није искључена извесна његова продуктивност у раном прасловенском.

⁶ Уп. В. М. Иллич-Свитыч : Именная акцентуация в балтийском и славянском (Москва 1963), 153.

⁷ *Ib.*, 123—133.

VII. Што се тиче односа у творби именица, уочавају се неке шире групе образовања (углавном у складу са ширим словенским приликама):

(1) Једносл. суфикси м. рода са дугим вокалом, где начелно вреде формуле: $a, a^b + \text{suf.} = a; b + \text{suf.} = B_2$ (*lončár, domár : mlínar*). Други тип изгледа да је у повлачењу (уп. *kravár* и сл.). Особенија је појава у овој групи нови циркумфлекс у другом типу.

(2) Суфикси м. рода са полугласником (јаким), где су односи начелно овакви: $a, a^b + \text{suf.} = a; b + \text{suf.} = B$ (*krivěc, stōlēc : želōdēc*). И овде се развија нови циркумфлекс, али у неким случајевима изостаје — рекло би се напоредо са стабилизацијом *ə* (првенствено код *-ək*: *dědək* и сл.) — тако да добијамо тип b_2 ; овај модел показује извесну експанзију (*šinək, đčək*), иначе изгледа да је и у овој групи продуктиван окситонијски тип (*stārěc* ум. **stārēc* или **stārēc*).

(3) Двосложни суфикси са првим вокалом изворно дугим (првенствено ж. род изузев придевске именице на *-ina*, затим ср. — *-ilo, -alo, -iše*, а паралелизма има и код м. суфикса *-ič*) упућују на ове формуле: $a, a^b + \text{suf.} = b_1; b + \text{suf.} = b_2$ (*stolica, gorica : šibica*). Иако овде код изведеница изостају окситоне, односи су паралелни са онима у претходним групама (*domár, stōlēc, stolica : mlínar, želōdēc, šibica*). И овде ће други тип бити у повлачењу.

(4) Код образовања са некадашњим slabim *ə* у суфиксу (ж. и ср. род — првенствено суфикс **-bje*) долазило је до појаве нових акцената: $a, a^b + \text{suf.} = \beta(x); b + \text{suf.} = B$ (*vlatjé, lštje : žrnje*). За типове α и β остаје нејасно зависе ли од тога је ли основна реч окситона или хетеротона.

(5) За образовања са изворно кратким вокалом у суфиксу материјал је недовољан за сигурније закључке. Могуће је да је ту било појава прототоније (*sirōta* од **šrota* ?); код *i*-основа изгледа да су владали специфични односи (*jākōst : mlādost* — можда двоакутски модел).

Наравно, изложене формуле не представљају строга правила, него само изв. начелне тенденције, од којих има доста одступања (нпр. „терцијарна“ образовања — именица → придев → именица — где последња изведеница може преузети секундарни акценат од придева: *stólnjak, trā[v]nik*).

VIII. Акценатски односи код *придева*. Три основна типа дају се пратити и код придева, али се запажају знатна померања, при којима је, изгледа, морфолошки критеријум (генерализовање акцената у оквиру неких обличких модела) играо знатну улогу. Тако су код једнослож-

них основа окситоне очигледно у повлачењу (у корист хетеротона): *bēl*, *nōv*, и изгледа да се углавном ограничавају на основе са непостојаним *ə* (првенствено *-ən*): *vrēdē'n* и сл.; уп.: и *dān*, *-a* /*prodān*, *-ānā*. Разлоге овом мешању треба видети у подударању одр. вида и ж. и ср. (првобитно вероватно само ж.) рода у неодр. виду. Тип са " (баритоне) одржава се стабилно: *slāb*, *stār* и сл., али делимично (првенствено образовања на *-ək*) прилази једном делу кратких окситона формирајући међутип *ab* (са акугом у одр. виду). Изједначење је вероватно настало као резултат процеса код кратких окситона са секундарним полугласником: **dobrə* > **dōbrə* > *dōbər* = *slādək* < **sōldək*. Продуктивност је изгледа остала у оквиру основа са *ə* (примарним и секундарним).

Запажа се изв. генерализација места секундарног акцента у одр. виду (последњи слог основе): *plōsnat* — *plosnāti*, *pē'gav* — *pē'gāvi* и сл., уп. и *pāmētən* — *pāmētni*.

окситоне	<i>a</i>	<i>trūdē'n</i>	<i>trūdni</i>	(<i>vīsōk</i>	<i>visōki</i>)
хетеротоне	<i>a'</i>	<i>sūh</i>	<i>sūhi</i>	<i>nōv</i> <i>vesēl</i>	<i>nōvi</i> <i>vesēli</i>
мешовите	<i>ab</i>	<i>slādək</i> <i>pāmētən</i>	<i>slátki</i> <i>pāmētni</i>	<i>drōbən</i> (<i>vīsōk</i>)	<i>drōbni</i> <i>visōki</i>)
баритоне	<i>b</i>	<i>stār</i> <i>bōgāt</i> <i>pē'gav</i>	<i>stāri</i> <i>bogāti</i> <i>pē'gāvi</i>	(<i>mnōgo</i>) <i>dēbēl</i> <i>plōsnat</i>	<i>mnōgi</i> <i>debēli</i> <i>plosnāti</i>
	<i>b'</i>	<i>hrāpav</i> (<i>so^{us}ēidov</i>) (—)	<i>hrāpavi</i> (—) <i>lētōšnji</i>)	(<i>strīčēv</i> (<i>ōcev</i>	(—) (—)
	<i>β</i>	(<i>sestrin</i> (—) (—) (<i>gō^{us}skin</i> (<i>lástovičin</i>	(—) <i>zimski</i>) <i>domāči</i>) (—) (—)	(—) (—)	<i>bōžji</i>) <i>jesēnjski</i>)
секундарни типови (пуни и дефективни)		<i>dōužən</i> (—)	<i>dōužni</i> <i>divji</i>)	(—) <i>drvēn</i>	<i>nōčni</i>) <i>drvēni</i>
<i>B</i>		<i>zmāzan</i> (<i>krāvin</i> (<i>nevēistin</i> (<i>māterin</i>	<i>zmāzani</i> (—) (—) (—)	<i>kōžnat</i> (<i>ōčin</i>	<i>kōžnati</i> (—)

IX. Суфикси *-av*, *-at* (можда и *-ast*) показују акценатске односе аналогне трећој групи именичких суфикса, тј. кад је у основи тип *b*, акценат изведенице остаје на истом слогу (непромењен), иначе прелази на суфикс. На суфиксу *-en* (градивни и др. придеви) изгледа да је генерално $\hat{}$, можда као резултат метатаксе силазних акцената. Градивни придеви са суфиксом *-ov* изгледа да имају уједначен акценат (*hràstov* и сл.), а у присв. придевима овај суфикс не изазива промену акцената основне речи. Насупрот овоме, испред *-in* развија се нови $\hat{}$ према типу *b* у основној речи: (*mûha*: *mûhin*, *mâti*: *mâterin*), а секундарни акценат остаје непромењен (*gô'ska*: *gô'skin*); за деривате од окситона и хетеротона нема довољно података (уп. *sestrîn*).

Код придева односа који се јављају само у одр. виду акценат је аналоган оном у „метатонијским“ падежима основне речи — тј. према типовима *a* и *a^b* имамо акут, према типу *b* нови циркумфлекс, док генерализовани секундарни акценат основне речи остаје непромењен (*zîmski*, *kónjski*, *lětni*, *Bûkovski*); према типу *b₂* (одн. *b'₂*) акценат се не мења (*vûlēčni* = пролећни, према *vûlēče*).

X. Акценатски односи у конјугацији. За глаголе је карактеристично да се разлика између прасл. кратких и дугих основа одржава знатно боље него код именица; такође пада у очи да изостаје акут на изворно кратким слоговима.

У погледу акцената облици се групишу начелно у три групе: прва (окситонија или секундарни акценат) — презент, пасивни партицип, ж. род активног партиципа (код прасл. основа на сугласник и сви облици инфинитивне основе сем супина); друга (силазни акценат или рефлекс старог акута — коренски и суфиксни модел) — м. и ср. род активног партиципа и супин (код сугл. основа само супин); трећа (доследно рефлекс старог акута — коренски и суфиксни модел) — само инфинитив вокалских основа. Императив начелно иде у презентску групу, али се код окситона и хетеротона поред акцената на наставку генерално јавља и $\hat{}$ на основи, вероватно по пореклу емфатични. Акценат глаг. прилога изгледа да је уједначен: *stojěč*, *mogó'či*, *pláčó'č* и сл.

Што се тиче односа акц. типова, консонантске основе показују извесне тенденције уједначавања. Тако је међутип *ab*, који се у шток. говорима добро чува, једва засведочен као посебни тип (*gristi*, *pasti*); кратке окситоне са основом на *-t*, *-d* изједначају се у оба партиципа са типом *b* (и иначе је у пас. партиципу приметна тежња уједначавању); глагол *môči* је једини који има презентске (уосталом и инфини-

нитивне) облике по неоакутском моделу. Нејасно је порекло неоакутског модела у инф. основи окситона: бедњански односи су исти (само инверзни у погледу презентских и инфинитивних облика) као код *brāṇlti* — *brāṇim*, *noslti* — *nōsim*, али би се према ширим словенским приликама (нарочито с обзиром на шток. доследније везивање акцента на основи за сложене основе него за просте) пре могло мислити на аналогију за шток. *улдвѣм* (: *ловѣм*).

окситоне	<i>a</i>	<i>trésti</i>	<i>trést</i>	<i>trésəl, -sla, -o</i>	<i>trēsen, -a/ -ēna</i>	<i>trēsēmo/ -ēmō/ pēcén, -a plēten, -a/ -ēna</i>
		<i>pēči</i>	<i>pēc</i>	<i>pěkəl, -kla, -o plēl, -o plēla</i>		<i>pēcēmo/ -ēmō</i>
	(<i>a^β</i>)	<i>mōči</i>		<i>mōgəl, -gla, -o</i>	<i>pomōren, -a</i>	<i>mōrem</i>
мешовите	<i>ab</i>	<i>grłsti/ grłsti</i>	<i>grłst</i>	<i>grłzlo grłzəl, -zla</i>	<i>grłzen, -a/ -ēna</i>	<i>grłzēmo/ ēmō</i>
баритоне	<i>b</i>	<i>sēsti</i>	<i>sést</i>	<i>sěl, -o sēla dīglo dīgəl, -gla</i>	<i>krājen, -a</i>	<i>sēdem</i>

Некадашње конс. (одн. сонантске) основе које су пришле вокалским показују изв. узајамност са конс. окситонама (*kléti: trésti*), али и са изворно вокалским основама (*klēl — klēla: pil — píla*). Изворно вокалске основе практично се деле у два типа: хетеротоне, које се јасно подударају са типом **a^b* вишесл. основа (*lovlti, bojāti se* и др.), и баритоне, аналогне истом типу у другим морфол. типовима. Оваква подела проистиче првенствено из акцента једносл. облика; двосложни презент најчешће је у складу са акцентом у једносл. облицима (*kōn-
nēm, pljēm, bljem* итд.), само што баритоне са друкчијим (пуним) степеном вокализма у презенту имају овај облик по неоакутском моделу (*kōljem, mēljem, žĖnjem*; уп. и *dēnem*).

(<i>a-a^b</i>)	<i>kléti</i>	<i>klét</i>	<i>klēl, -o</i>	<i>klēla</i>	<i>klēt, kléta</i>	<i>nāpnem kōunēm</i>
<i>a^b</i>	<i>płti vužgati</i>	<i>płt vūžgat</i>	<i>płl, -o vūžgal, -o</i>	<i>pıla vužgala</i>	<i>dán, -a prodánā vūžgan</i>	<i>pljēmo/ -ēmō dāmō</i>
<i>b</i>	<i>błti</i>	<i>błt</i>	<i>błl, -o</i>	<i>bıla</i>	<i>błt, -a</i>	<i>bijem znām (kōljem)</i>

Код вишесложних вокалских основа у компаративно-историјском смислу најзначајнија је ситуација код глагола са акцентом на наставку презента. Ту падају у очи првенствено ове појаве:

(1) Јасно се разликују два типа оваквих глагола. Први (а) практично се ограничава на глаголе на **-ēti*, и има презент на *-im* по уобичајеном финалном моделу (*želim, želimō*), док у варијанти *željēti — želējjet* изгледа да је генерално спроведен суфиксни модел (тако да имамо исти акценат као код баритона, само што је на наставку а не на основи). За други тип (**a^b*) карактеристично је присуство рефлекса старих силазних акцената (у чему има доста јасне лексичке подударности са подацима шток. говора: *bojāti se, smejāti se, kovāti, roditi*) и одсуство разлике између изворно дугих и кратких основа.

(2) Штокавско и (судећи по материјалу из Суска — Хрв. дијал. зб. I) чакавско изједначавање типова **hladiš* и **braniš* (у корист другог) код изворно дугих основа није својствено бедњанском говору, који се у овоме јасно подудара са словеначким, бугарским, руским и чешким језиком.

(3) Посебно је карактеристично присуство неправих окситона (**a^b*) међу глаголима на *-no^uti/-nem* (са особеним акцентом инф., подударним са конс. окситонама — *minō^uti, trēsti, klēti*). Подударност бедњанског говора са руским језиком у овој појави доводи у питање уобичајено схватање да у презенту овог морфол. типа није било финалног акцената. Појава се може објаснити претпоставком да су и овде владали односи засведочени штокавским *ловѣм*: *улѡвѣм*; другим речима — за шток. глаголе на *-нем* (и *-јем*) била би карактеристична она иста појава која је у црногорским говорима захватила и тип **ловѣм* — *улѡвѣм* (уједначавање према слож. глаголима), док би за кајкавски и руски систем уједначавање имало обрнут правац у свим морфол. типовима, укључујући глаголе на *-iti*. Траг типа *улѡвѣм* изгледа да представља малобројна група сложених глагола на *-iti*, где је однос овакав: *stvoriti — stvōrim — stvōril* (тип **a^b — a^β*).

ПРЕГЛЕД ТИПОВА ВИШЕСЛОЖНИХ ГЛАГОЛА

<i>a</i> окситоне	rēžāti ž[vē]ti	rēžāt ž[vē]t	rēžāl ž[vē]l	rēžala živeja	skfbljen	režīm, -īmō živīm, -īmō
	držāti letēti	držāt lētēit	držāl lētēil	držāla letēja		držīm, -īmō letīm, -īmō (želejem)
<i>*a^b</i> неправе окситоне (примарне хетеротоне)	minóuti smeijāti platiti	minóut smeijāt platit	minóul smeijāl platił/ plátil	minóula smeijála platila	svInjēn/ svin ēn plačēn	mInēm, -ēmō/-ēmō smēijēm, -ēmō/-ēmō platīm, -īmō
	orāti kovāti bojāti loviti	orāt kovāt bojāt lovit	orāl kovāl bojāl lovil/ lōvil	orála kovála bojála lovila	orán kovān rojēn	ōrjēm, -ēmō/-ēmō kūjēm, -ēmō/-ēmō bojīm, -īmō lovīm, -īmō
<i>a^β</i> хетеротоне (секундарне)	māhnóuti/ māhnóuti shājāti pitāti brāniti	māhnóut shājāt pitāt brānit	māhnóul shājāl pitāl brānīl	māhnóula shājála pitála brānila	potégjnjen dávān pitān brānjjen	māhnem shājem pitam brānim
	dēihnouti česāti pljūvāti kopāti nositi	dēihnóut česāt pljūvāt kōpāt nōsit	dēihnóul česāl pljūvāl kōpāl nōsil	dēihnóula česála pljūvala kōpala nōsila	mēiknjen česān pljūvān kōpān nōšen	dēihnem čēšem pljūjem kōpam nōsim
<i>b</i> баритоне	dignóuti pljūnouti brīsati čākati vīdeiti gāziti	dignóut brīsat čākat vīdeit gāzit	dignóul brīsal čākal vīdēl gāzil	dignóula brīsala čākala vīdla gāzi'a	dignjen brīšan čākan gāžen	dignem brīšem čākam vīdim gāzim
<i>b'</i>	pāsati tīrati	pāsāt tīrat	pāsāl tīral	pāsala tīrala	tīrañ	pāšem tīram
<i>B</i>	rīntati obēdu- vati	rīntat obēdu- vat	rīntal obēdu- val	rīntala obēdu- vala	prōbañ	rīntam obēdujem

XI. ГРАБА*

1. ИМЕНИЦЕ. 11: Окситоне (иши а). **11.01:** Мушки род. **11.011:** Једнословне — *дуге* (bik-bikā ..., L. sg., G. pl., I. pl., L. pl.: bīk-): žnjač svak jal kralj *Kralj (презиме) kvar plast hrast, rep, greih deil *dreim stein hleiv (стаја), stric bik križ *Križ (през.), *stoup kouč pouč použ, *grm trn *strn, *luč ključ *mulj sulj (мѣраз) žulj *gunj; *крайке* (N. sg. kōnj, G. pl. kōnjev/konjēv, остало као bik): šelv deiz, bob grob pod grozd broj tork (уторак) kol vol konj pop koš post krov nož, уџ. и: *šēin—snā, *pēis, *pēikal, kṛč (крчевина).

11.012: Проширене нейоситојаним о (krīvēic—krīvcā итд. као bik) — *дуге*: jareim mač-eik... *ražeinj *nareiv, kriv-eic...; *крайке*: *koteil kozeil *j-ogeinj oceit bod-eic... Vuzeim (Ускре), уџ. и rucelj.

11.013: Вишесложне — *дуге* (oráč—orāčā итд. као bik): zeij-až... čud-ak... čuv-ar... pravd-až..., *vod-eir..., skrbn-ik... pastir plaviš (слаба ракија), lor-uh... babosuk („мушкарац која се прижени удовици“), уџ. и: komād pur-an..., gureilj (кољир), komin (биљка), račun *štac-un... *Kišur (през.); *крайке*: *živōt (L. sg. živōtU), в. и џод 16.2.

11.02: Средњи род. **11.021:** Једнословне (sg. sēlō ..., L. sg. sēlēi/sēlU, pl. sēl-) — *дуге*: jajce, lice, v-ožē, vlakno platno, jedro njedro, gneizdo mleiko ždrelo veidro gleitvo (длето), krilo čislo pismo vino mito, pro^uglo, krzno, rudo truplo sukno; *крайке*: *polne (podne), deblo sedlo čelo selo pšeno stegno rebro bedro pero, steiklo beitvo, *drvo; в. и џод 16.12.

11.022: Вишесложне: raspēlō; vreteno rešeto.

11.023: Речи са љроширеном основом: tēlē (telēta ..., pl. tēliči), *svīnčē, *plēmē.

11.03: Основе на -а. **11.031:** Једнословне (žēnā ..., G. sg. ženē/kūnē, I. sg. ženōu, G. pl. žen) — *дуге*: brazda fala šala brana hrana trava, žeja, sveiča meizga leiska treiska preima (пазбој), gizda dika pila svila, pro^uga to^uga žo^una, vrba krma srna, sluga kuna, в. и џ. 16.11; *крайке*: zemlja žena, meigla, igla, smola (наведена и као хетерогтона) sova, h-rja, в. и џ. 16.11. **11.032:** Вишесложне: tež-īnā ..., topola.

12: Хетероитоне. **12.1:** Тип а^в. **12.11:** Мушки род (једнословне) (grād—grāda ..., L. sg. grādei/gradēi, G. pl. grādoṽ/gradōṽ, I. pl., L. pl.: grād-) — *дуге*: s[v]rab glad hlād mlād (млад месец) grad smrad trag vrag prah strah s[v]lak (биљка) mrak *glas [v]las *pas (појас) kvas *fat [v]lat vrat tat

* Речи су (где их је више) груписане према карактеристичном вокалу (акцентованом, а код окситона последњем у основи), а у оквиру тога по обрнутом абecedном реду (атерго). Иза домаћих образовања додаване су понекад и позајмице и речи нејасног порекла (као илустрација продуктивности појединих типова); код глагола су такве речи дате заједно са домаћим образовањима. Речи које сам ексерпирео из других делова Једвајева рада (а не из описа акцента) означене су звездицом. Упитник стоји уз речи реконструисане на основу неког облика парадигме. У угластој загради су етимолошке реконструкције. Речи за које није означен акценат наглашавају се као и почетна акцентована реч. Са три тачке се указује да у прегледу по суфиксима има још таквих речи.

rast *mрав, sрам стап, ред, *žleib *žreib *sleid? („vslēid“ прил.) breig *žreip *sveit, zid *blisk *pisk *zvиск (звиздук) sin *zvир (извор) list, zoʹb soʹd *doʹg koʹk *poʹk soʹk *Soʹk (през.) *voʹk *Hoʹm (топ.) goʹt proʹt moʹž (уп. и: zā moʹž), srp *črv, *ljudi („z ljudmi“) *duh šum *gnjus, *проширене са а: lāket, gleižanj, v-oʹgəl; крајке: *tast *lav, led med, *dein *peinj, god hod rod *drozd rog *gnjoj *Skok (през.) *mošk (мозак) *vosk dol dom (уј. и: dōma прил.) zvon trop *Bos? (през.) nos plot pot most voz, *krt (кртица), *проширене са а: *pēdən, *nofət (нокат); уј. и: *trām (греда на стропу), *Plāt (топ.)*.*

12.12: *Средњи род. 12.121:* *Основе на -о (једносложне)* (sg. drēiv-, pl. drēiv-): čreivo dreivo, v-uho; j-oko (pl. и j-ōči); *в. и јод 16.12.*

12.122: *Проширене основе: vrēime (vrēimena, pl. vreimén-), *žrēibe.*

12.13: *Основе на -а (једносложне) — дуге* (glāvā . . . , G. sg. glavé, I. sg. glavóu, G. pl. glāv, A. sg., N. pl., D. pl., A. pl: glāv-): brada glava, greda peta, zvezda steina, zima svinja glista, troʹha (трун) roʹka, juha duša, *в. и јод 16.11; крајке* (A. sg. и nogóu, иначе као glava): čmela/fčela mekla, sneiha deiska, voda noga zorja smola (наведена и као окситона) gora kosa rosa, boʹha soʹza, *в. и јод 16.11.*

12.14: *Основе на *-ī (pēč . . . , L. sg. pēčī, I. sg. pečjóu, I. pl. pečmī, G. pl., L. pl.: pēči).* **12.141:** *Једносложне — дуге:* mast, dlan strān (страна), reič zveir *kleit, zgib tir („утрвеник у снијегу“), *žouč kloʹp (клуна), skrb strn žrt („помоћница“) srž svrž (грана), čud (худ); *крајке: *čast *svast laž, peč, veis, dob zob moč noč* (уп. и snōči „сниоћ“) ōči bol sol kost, brv krv h-rž (раж), v-uš; čī (кћи).

12.142: *Вишесложне:* perōut; *jesen, kokoš; уп. и: *vu vēčer.

12.2: Тип *a^b*; pēinez (G. pl. peinéz); pōmoč. Уп. и vrēime—vrēimena . . . , pl. vreimén-, *žrēibe.

12.3: Тип *a^b* и *a^b*₂ (са стабилизацијом акценатом). **12.31:** *Мушки род. 12.311:* *Једносложне* (*a^b*): vīd, kum; kos.

12.312: *Вишесложне* (метатакса акцената, тип *a^b*): obād oblak, *plavein (пламен), golouʹb; kosen (кочањ) koren deiver, *kokot; уј. и *Gorūp (през.).

12.313: Тип *a^b*₂: kolōvrat zgōvor.

12.32: *Средњи род (ијий *a^b*) дуге:* sōʹnce, zlato, meso, teilo seino teisto; *крајке:* pōlje morje, *nebo, proso.

13: *Баријоне. 13.1:* *Тий b.* **13.11:** *Мушки род (rāk—rāka . . . , L. sg., G. pl., I. pl., L. pl.: rāk-).* **13.111:** *Једносложне — дуге:* plač prag grah kraj rak bat brat laz mraz, hleib deid, krič ftič (птица) dim klin sir miš, vrt *prst, jug *jug (през.) plug puh vnuk kup; *крајке:* seip (врх винограда), slog rok vzrok, trs; уј. и: žmāh (тек) žlak (масница), laṅc (ланац) ḡanc (пораменица на кошуљи), vřč.

13.112: *Проширене нејостојаним а: vēitər sveidər (сврдао), *v-ouzel; čšalj svekər, sejm, *ot-əs . . . strošək (трошак); уј. и: lāgəv, tjedən, pušəlj.*

13.113: *Проширене ситабелизованим а (L. sg. чешћи са примарним акценатом; како множина код хипокористика мора бити ретка, то практично значи да теже типу *b'₂*): dēid-ək . . . ; peis-ək . . .*

13.114: Вишесложне (дужина се јавља само позиционо, испред крајњег "": *ježik—jezika*) — дуге: *siromāk* (једини прим. без дуљења), *rōplāt* **Zalāzi* (топ.) **ōbrāz*, *podsek* (темељна греда), *obeid* **soʹseid medveid* **Medveid* (през.) **oreh* **človek*, *kor-iž...* *jezik zatik* (чеп), *želoud* (наведена и међу окситонама, уп. 14.01) *obloʹk* (прозор), *trbuh*; *крайке*: *rōdōj pozoj* (змај) *otok potok*; *yū. u*: *pēhār modraz* (поскок), *Ivan ko-stanj*, *baril*; *в. u* 16.2.

13.12: Средњи род (и мушки на -о) (sg. *zfn-*, pl. *zfn-*). **13.121:** Једно-сложне (дуге): *srce*, *pralo salo maslo blato*, *prelo*, *deilo jeilo vreilo leito* **meisto*, **liko* **pilo* **vitlo*, *loʹkno kloʹpko*, *grlo zrno*, *čudo jutro* (уп. и *jūtrei* „сутра“); *yū. u* *ūrez*. **Brāč-ko...*

13.122: Вишесложне: *hiž-īše...*, *gib-alo...*, *poveismo*, *ceidilo tvorilo korito* (али на стр. 286. по типу ab: *korito*, N. pl. *kórita*).

13.13: Основе на -а (*žāba...*, I. sg. *žāboʹ*, G. pl. *žāb*). **13.131:** Једно-сложне — дуге: *žaba gnjača* (јапуга) **klada* **Draga* (топ.) *saja* (чађ) **dlaka* **Sraka* (през.) **šaka jasle sapa* (дах) *kaša krava*, *jaṃa slaṃa raṃa vṛaṃa*, *preja*, **streihā breiska zdeila deikla peina reipa* **meira* **veira ceista*, *riba šiba klica žlica* **kmica* (тама) *ftica knjiga sila lipa* **hripa vidra sliva* *njiva tikva hiža*, **goʹba touča* **roučka gousle stoupa housta*, *hrga kṛpa* **črta*, *muha*; *крайке*: **steiza*, **molba* **ovca koza*, **krha* (крхотина); *yū. u*: *rāca* (патка) *gače hlače kača halja*, *peča* **Bedlja* (топ.), *šinja*, *pusa* (девојка) **puška* **Hrupa* (през.) *pura kusa* (керуша) **Muža* (топ.).

13.132: Вишесложне — дуге: *ilovāča košara*, *nedeilja neveista*, *tel-ica...* **Šumiga* (през.) **Šarika* (топ.) **Pustike* (топ.) *kobila blaz-ina...* **škro-boʹt-inja...* *seikira* **Juriša* (през.); *крайке*: *gujusōba nevolja*; *yū. u*: *j-ambrēla*, *štarija* (крчма), *soʹbota*, *kuruza*.

13.14: Основе на *-ī (**p̄rsi*, **sm̄t* („*sm̄tjouʹ*“ I. sg.), nlt (само N. sg., иначе ab), *pōstāt* (N. sg., A. sg., иначе ab).

13.2: *Тий b₂* и *b₃* (као и тип b, само што акц. није на последњем слогу основе). **13.21:** *Мушки род*: в. 13.113 и 16.31.

13.22: *Средњи род*: *vūleiče* (пролеће), *в. u* 16.32.

13.23: Основе на -а — дуге (*b₂*): **māčouha pazoʹha jaboʹka*, **deitelja* (детелина) *leit-inja...*, *siroʹtka*, *roubača kouʹdelja* **Doʹbrava* (топ.), *grl-ica...*, *čutura*; *крайке* (*b₂*): *svēkrva*, *ošv-ica...* **Vograja* (през.) *motika postelja* **Zbodulja* (през.) *rodbinja*; *иуи b₂*: *vēver-ica...*

13.24: Основе на *-ī (*stārost...*, I. sg., G. pl., I. pl., L. pl.: *stār-*); *mlad-ost...* *zabrēž* (склад између две њиве), *pamet* (али: *parpamet*), *yū. u* *māti* (A. sg. *māter*, иначе као *jaboʹka*, т. 13.23).

13.3: *Тий bʹ* (и *bʹ₂*) (акц. се не мења; засведочене су само у ср. роду): *ljūd-stvo*; *mlēzivo* (прво млеко); *đčinstvo*. *В. u* *и*. 13.113 и 16.3.

14: *Мешовиће* (*иуи ab*). **14.01:** *Мушки род*: *slēip̄č* (L. sg., G. pl., I. pl., L. pl.: *slēip-?*), *želoud* (наведена и међу баритонама); *mozol* (чир) *zakon*; *beteg* (болест, мађ.); *в. u* 16.2.

14.02: *Средњи род* (*kor̄to...*, pl. *kópit-*): *koleino poleino*, *kopito* **korito* (в. т. 13.122), уп. и *rásUha* („виле“, pl. *tantum*).

- 14.03:** Међу основама на -а нису засведочене.
- 14.04:** Основе на -i (zībēl..., I. sg., L. sg., G. pl., I. pl., L. pl.: zīb-): zavist; zīb-el..., jak-ost...
- 15:** Секундарни *иш*иови (акц. се не мења). **15.1:** *Тиш*ови са акушом. **15.11:** *Тиш* α: *vlatjē *hrastje; *Jesenjē (топ.); gospá.
- 15.12:** *Тиш* β. **15.121:** У мушком роду није засведочен.
- 15.122:** Средњи род: list-je..., vračtvo; per-je...; kaméin-je...
- 15.123:** Основе на -а: *láda pal-ka... straža, suša; cirkva; rakita.
- 15.124:** Основе на -i: stvár.
- 15.13:** *Тиш* β₁ и β₂. **15.131.** Мушки род: mládEn-эс..., trǫ[v]nik, leišnjak; téliči (pl. t.), stolnjak; ceñjak (суд у ком се спрема храна за свиње), *Šipuš (през.); zápečak *Zagoršak (през.), preivodnjak (предводник сватова).
- 15.132:** Средњи род: Zágor-je...; snopiče... (в. -je).
- 15.133:** Основе на: -а: mládEnka zagvozda zahvala zabava, prehlada, prisega prilika priprava, v-utroba v-usnica; gnjojnica potreiba podloga; štacija; závorn-ica...
- 15.2:** *Тиш*ови са новим циркумфлексом. **15.21:** *Тиш* В. **15.211:** Мушки род: pál-эс..., deič-эк...; bog-эс...; в. и т. 12.312.
- 15.212:** Средњи род: zfn-je..., društvo; dolje; šikâr-je... bogatstvo...; podgorje.
- 15.213:** Основе на -а: prâvda *kraja svaja (свађа) jalša („јелса“, дуга или кратка?), sprega pre-lja... kle-tva..., seınca (сенка) vej-ka... zveigla (свирала) črešnja, stiska, tož-ba..., skuha (кувано јело) v-ujna bukva; *melja stelja, sloga sojka pomlja volja kora; vaga vadlja (опклада) balda (секира) žalta (пеге на лицу), riža, torba škola roža; žerjâvka (жеравица), ženi-tva..., posočda, zamuda (закашњење); večerja, spodoba sir-oga...; komoga osvoga (срчаница).
- 15.22:** *Тиш* В₂. **15.221:** Мушки род: *jâstreb pašnj-ак..., *pamouk (паук), *Rib-ič... mlin-ar...; gegač (1. нож, сврачак) *Meljan (през.), ribaž („рибеж“), *Gromač (топ.) komin školnik; čmelinj-ак... *Mravlinčič (през.); oplečak.
- 15.222:** Средњи род: v-ûpan-je...
- 15.223:** Основе на -а: skrâjn-ica...; greblica; *Huhoja (през.); gibân-ica..., goved-ina...
- 16:** Примери недовољно идентификованог акц. *иш*иа. **16.1:** *Тиш* а или а^б. **16.11:** Основе на -а: *tlākā, *jeza, *deica, *Ločka (топ.) *sočmlja *vočna(!), *krčma (křčma), *v-uzda/v-očzda; *sestra, *igla, *rozga *osa.
- 16.12:** Средњи род (pl. tantum): vrâta, jetra, ključa (пљућа); pleča.
- 16.2:** *Тиш* б или а (евенш. а) (мушки род): *jččmēn, *napoj *sveidok *obrok *v-urok *otrov.
- 16.3:** *Тиш* б (одн. б₁, б₂) или б' (одн. б' ₁, б' ₂). **16.31:** Мушки род: *dčič-эс...; Polānčэс (през.); Bābič (през.) *pastork, *kamen, *pamet, *mešec, *vigled (огледало), *v-očglien; *Jedvaj (през.); *Brēizov-эс...; *prijâtel, stvor-išel...; *Vrbān-ič, ...; *Lūkač-ič... *v-ugodnik *Stubičar (през.) *Trakoščan (през.), *Viletinci (топ.).

16.32 : Средњи род. **16.321** : Основе на -о : *krāljestvo, *predivo ; *olovo.

16.322 : Проширене основе : *rāme, *breime *seime, *ime.

17 : Преглед према суфиксима. **17.1** : Мушки род. **17.11** : Са несловеним проширењем основе (одн. са *э*). -*ас* (-*еје*). *Туй* а : *sām-*џ*ic star-, *žgan*-, *kļan-, svet-, *žreib*- *jeid*- *vein- sleip-, *mlin- kriv-, roub-, mrtv-, tul- jun-; *čmel- zden-, bod- stol- kon- lon- zvon- gor- kos- kot- *vdov-; *Peihn- (през.); *Kladiv- (през.), *vrhun-; *črljen-, *Dubov- (топ.) *Sinov- *Žirov- *Ježov- (презимена); *ŠtEfan-, *Gamil- (презимена). *Туй* b или b' (одн. b₂, b₃ или b'₂, b'₃) : *dēi^č-*ас*; *Kranjč- (през.); *Polānč- (през.), *Brēizov- (топ.); *Kostāņjev- (през.); Vīletinci (топ.). *Туй* β₁ : mlādEn-*ас*, *Dreinov- (през.); zamūsān-. *Туй* B : pāl-*ас* *jazv-, preič-, klin-, v-uj-; bog-; *Začinjāl- *Bogožal- (презимена), pogoreil- *Goreinci (топ.), *Hud- inč- (през.) *klasin- (окомак) *Petrinj- (през.) svadliv- lažliv- *s[v]rab- lživ- *v-ušiv-, želoūd-; trgov- *Vrhovci (топ.) *Benkovci (топ.); *Jurein- (през.), *Galin- (през.).

-*џк* (-*џк*). *Туй* а : māč-*џк*, pet- svet-, *peis- (песак), šip- svit-, smrč- (цврчак); jar- *Jar- (през.), cān- (крпа), *Tuš- (през.); počet-, *imeit-; četrt-. *Туй* b (одн. b₂, b'₂, ун. т. 13.113) : dēid-*џк*, sin-; peis-, oč- spor- *Bos- (през.) stroš- (трошак); *Cap- (през.), maṡm- (мамица), Iv-, Tonč-; pāstork (пасторак). *Туй* B (одн. B₂) : dēi^č-*џк*, kum-; *Lal (през.), Petr-, *Žimbr- (през.), *Turm- (през.); pundēil-; *Bānič- (през.) *Božič- (през.); уй. и *Starēik (през.).

17.12 : Основа проширена изворно крајњим слогом : -*овас* и сл. — в. под -*ас*.

17.13 : Основа проширена изворно дугим слогом. -*аџ*. *Туй* а : žnjāč; selj-*аџ* *Popij- (през.) suk- kol- kop- or- obris- kot-. Уй. и korbāč, *mustāč (брк), Grōmač (топ.).

-*ај* : *Čēšnjāj; *Jēdvaj (презимена).

-*ак*. *Туй* а : rač-*ак* (патак) *Voč- (през.) bed- čud- *rod- selj- veselj- *Polj- (през.) škrlj- (шешир) *divlj- seinj- („сјеник“) drnj- (дрвљаник) trnj- smetnj- (сметиште) *polovnj- požir- (гркљан) svinš- (свињац) leiv- *tež-. *Туй* β₂ : léišnj-*ак*; stolnj-; ceinj-; *kotārš-; *Mosteič- *Duboveič- (презимена). *Туй* β₃ : zápeč-*ак* *Zagorš- (през.), preivodnj- (предводник сватова). *Туй* B₂ : pāšnj-*ак* zglavnj-, zdeinlj-, ribnj- svitnj- slivnj- *Slivnj- (топ.); hlačnj- *Jarnj-, *Ved- *Pred-, *Lonj-, *Ho^usnj- Ho^uz- (презимена); telēžnj-, *Ho^udinj- *Bo^uhinj- *čmelinj- *mraulinj- koko- šinj-, postružnj-; *Teleč- (топ.) opleč-, *Osonj- (топ.); *SEvinj- (топ.), *Jagulnj- (през.) kuružnj-.

-*ан* (-*ан*) : purán, *Smilján (през.); *Trākoščan (през.) *Mēljan (през.), *Bedljānčan.

-*ар*. *Туй* а : lonč-*ар* *vlad- *Brod- (през.) *Cigl- (през.) dom- svinj- konj- lop- mes- pis- krav- *čreiv- čuv- straž- *logož- (порозна торба); ун. lemár (орман) oltár. *Туй* b₂ (или b'₂) : *Stūbičar (през.). *Туй* B₂ : *Grāb-*ар* (през.), mlin- sit-, *Kuh- (през.) put- („који путе носи у винограду“); žoh-; polāž- (полазник).

-*аš* — *иуи* а : pravd-*аš* *mej- sko^upij- (тврдица).

-*џр* — *иуи* а : *vod-*џр* kos- past-; *ofic- *tal- *vincil- *dUpl- *tanj- *pap- kro^ump- *kur- *kvart-.

-ič („-ič“). *Tiū* ab: slēip|č. *Tiū* b: ft|č (птица); kōp-|č (камара) pras-vrat- Bož-; b или ab: *Dōub|č (през.). *Tiū* b₂ (или b'₂): *Bāb-ič, *Br|-, *Vrbān-, *Jaguš- (презимена). *Tiū* b₃ (или b'₃): *Gāšpar-ič, *Kramar-, *Jedvaj-, *Bistrov-, Lukač- (презимена). *Tiū* β₁: tēliči (pl. t.).
 -ik (-nik). *Tiū* a: skrb-nik *oglav- dočž-. *Tiū* b₃ (или b'₃): vūgodnik. *Tiū* β₂: trā[v]nik. *Tiū* B₂: škólnik.
 -ir — *īiū* a: pastir.
 -iš — *īiū* a: plaviš (слаба ракија).
 -uh — *īiū* a: lop-uh posmet- pEst- (пастух).
 -ur — *īiū* a: meih-ur *Kiš- (през.).

17.14: Основа *īroširēna* са два слога. -atēl-, -itel — *īiū* b₂ или b'₂: - *pri-jātel; *v-uč-itel *hrān- *stvor-. Уп. и суф. -an (под 17.13). За проширене варијанте појединих суфикса (-injak, -ovlč и сл.) в. примере под 17.13.

17.15: Уп. *štac-ūn (дућан), *CEh- (през.) — тип а; teštā-mēnt, fUnda-; Tuli-jān (Италијан). В. и суф. -eir (под 17.13).

17.2: Средњи род (и мушки на -о). 17.21: Са неслоговним *īroširēnem* основе (одн. са елиминисаним ə). -je (од -ње). *Tiū* b₂: vūleiče (пролеће); b₂ или b'₂: *Žel|morje (топ.). *Tiū* α: *[v]lat-jē *hrast-; *Jesen- (топ.). *Tiū* β: brān-je stān-, treišče, list-, *proūt-, *grm- trn-; *zel- per-, *rožde (: rōzgā) *grob- grozd- *kol- *snop-, *drv-, *kamēn- *zlamein-, rakit-; *Vranojel- (топ.) *vesel- mišljen- trpljen- življen- *Sekol- (топ.) *hojov- (борова шума) *bukov- *Zabukov- (топ.) *Podbukov- (топ.). *Tiū* β₁: *nā-roučē Zagor-je nahize (таван) *hripan- *pitan-, grmljiče trnjiče (: trnje : trn- trnā), *mučan-, količe grobljiče snopiče rožiče (: rōžde: rōzgā); *To-póliče (топ.). *Tiū* B: zdrāvlje, *šibljē, vrhn-je zrn- trs-; dol- *Dol- (топ.); šikār-, *imān- križan-, *Podoreiš- (топ.), mošniče (: mošnica „ма-хуна“); podgor- *Podgor- (топ.). *Tiū* B₂: šljiviče, zrnjiče (zfnje : zfnō), v-upunjē (надање).

-ko. *Tiū* b: klōpko; b или b': *Brāč-ko *Saj-, *Kuč- *Mur-; *Kolāč-, *Petriš- (презимена). *Tiū* B: *ŠtEfānjko (през.).

-lo: в. примере под 11.02 (тип а) и 13.12 (тип b); уп. и суф. -alo, -ilo (т. 17.23).

-vo — *īiū* a: glēit-vō (длето), beit- („батво“); уп. -stvo, -ivo.

-stvo. *Tiū* b': ljūdstvo. *Tiū* b'₂: dčinstvo; b'₂ или b₂: *krāljestvo. *Tiū* β: vrāčtvo. *Tiū* B: drūštvo; bogāstvo siromaštvo, pohištvo.

17.22 (основа *īroširēna* крајњим слогом): -enje, -ovje — в. под -je.

17.23: Основа *īroširēna* дугим слогом. -alo — *īiū* b: gib-ālo klec- zrc-bič- mah- čes- drž-. Уп. -lo.

-iše (од -išče). *Tiū* b: *Bob-iše (топ.) *MEI- (топ.) strn- *j-ognj- rep-dvor- hiž-. *Tiū* b₂ (или b'₂): *Korlitiše (топ.).

-ilo — *īiū* b: ceid-ilo tvor-.

-ivo — *īiū* b'₂: *prēd-ivo (или b₂?), mleiz- (прво млеко).

17.3: Основе на -а. 17.31: Са неслоговним *īroširēnem* основе (одн. са елиминисаним ə). -ba. *Tiū* b: *mōlba (G. pl. mōlb). *Tiū* B: tōuž-ba, žur- služ-.

-da — *īiū* B: prāvda.

-ka. *Tiŭ* b: *r^očka; *puška. *Tiŭ* b₂: s^lr^očka. *Tiŭ* β: p^{al}-ka, pil- (чеп на бурету), go^us-, trč- (птица). *Tiŭ* β₂: mlādEnka. *Tiŭ* B: v^{ei}j-ka (грана), zip-, hruš-; žerjāv- (жеравица).

-lja — *ŭiŭ* B: prē-lja, švei-.

-na — *ŭiŭ* B: v-ūjna.

-nja — *ŭiŭ* B: črēš-nja; luk- (нем. Lücke).

-va. *Tiŭ* b: t^lkva; уп. *brēska. *Tiŭ* b₂: svēkrva. *Tiŭ* B: bōkva. Уп. -tva, -itva.

-tva *ŭiŭ* B: klē-tva že-. Уп. -itva (т. 17.33).

17.32: Основа *ŭроширена* изворно крајким слогом. -oba: *gnjusōba; *v-ūtoba. Уп. и spodōba.

-ota — тип B: *topl-ōta sir-.

17.33: Основа *ŭроширена* изворно дугим слогом. -ača. *Tiŭ* b: gnjāča (ја-руга); *divj-āča ilov- kUkUv- (кукавица). *Tiŭ* b₂: r^očbača (кошуља).

-ara — *ŭiŭ* b: košāra.

-anja — *ŭiŭ* b: kopānja.

-ica. *Tiŭ* b: klīca žlica kmica (тама) ftica; *žreib-ica *Trd- (през.) tel-stol- žgañ- pšen- deiven- señ- *piln- (пивница, уп. pŭlo) kErn- (дрв. здела) zorn- pesn- prsn- (даска на стропу) *Prašnice (топ.) *ČrEtn- (топ.) *Podbrežnice (топ.) veidr- pastir- gor- (виноград) klEbas- prasles- (лисица) dēš- (дашчица) koš- (кошчица) *Prav- (през.) živ- (шумица) *[v]dov- *borv- (боровица). *Tiŭ* b₂: p^{al}-ica las-, mañ-, presl-, šib- vil-, grl- trl-, kup- (чаша); pol- *podn- ošv- (руб на кошуљи). *Tiŭ* b₃: jēšcer-ica (гуштер) vever-; coprn- (вештица); *Rakoš-, *Šinkov- (топоними). *Tiŭ* β₂: v-ūsñ-ica; gnjojn-; vuzéiml- (ускришњи колач). *Tiŭ* β₃: *vápōln-ica zavorn-, go^useñ-; vupEsn- (дечја дуга кошуља). *Tiŭ* B₂: skrájn-ica (крајња даска на кревету) zadnj-, kusn- (штенапа); grebl-; *Purg- (топ.); gibāñ-, *Štekov- (топ.).

-ika — *ŭiŭ* b: *Šarjka *Pustike (топоними).

-ina (прид. именице) — *ŭiŭ* a: slab-īñ glib- (дубина) vro^uč- sred-svoj- tEpl- mo^učñ- ro^ubEn- črn- prazñ- star- no^utr- vis- stareiš- tuht- (мемла) živ- tež- douž-. Уп. mašīñā.

-ina (augm. i sl.), -inja. *Tiŭ* b: *led-ina *Ceiline (топ.) *ko^up- *deset-blaz-, *zid-inja *lup- *luš- (љуска) škrobo^ut-. *Tiŭ* b₂: *trāt-inja, *leit-, *ist-; rodb-. *Tiŭ* b₃; *pāmo^uč-ina (паучина) *mahov-. *Tiŭ* B₂: go-vēd-ina telet-.

-lša: *Juršša (през.).

-itva — *ŭiŭ* B: žen-ŭtva kos-. Уп. -tva (т. 17.31).

-ulja *Zbōdulja (през.).

17.34: Уп. štar-ŭja (крчма); štācija (станица).

17.4: Основе на -ī- *ŭроширене* изворно крајким слогом. -el — *ŭiŭ* ab: pogīb-žl zib- ko^up-.

-ost. *Tiŭ* ab: jāk-ōst lein- kreip-. *Tiŭ* b₂: mlād-ost rad- žal- star-, sveikl-, mil-.

2. ПРИДЕВИ (партиципе в. код глагола). 21: Оксийоне (*ŭiŭ* a: trūdēñ—trūdñi) — дуге: *nageil? („nāgli“, прил. nāglō), mo^udeñ (прил. mō^udrō), trud-ēñ...

(trúdna -o); уп. и dán -а -о, prodán -ānā ānō; *крайке* — уп.: *šlrōk vlsōk (: visōki)) *gōtōv.

22: *Хейеройоне* (īiū a^b: mlād—mlādi). **22.01:** *Једносложне* — *дуге*: mlad drag (прил. drāgo) jak (прил. jāko), *slān (slāna -o), *svet? („svēti“), bleid beil *leiv *leip? („léipemU“) [*leiv] (léivi, прил. léivo), *gnjil kriv *fin? („fīni“), vrouč skoup žout goust *toust, *grd? („gfdi“, прил. gfdo) tvrd črn, hud (прил. hūdo) suh; *крайке*: [*desən] (dēsni, прил. dēsno), gol nov.

22.02: *Вишесложне*: *jednāk? (прил. jednāko); vesel zelen (али: „bo“ [v]sē zelēnō — све he озеленети) črljen, čemērən.

23: *Мешовийе*. **23.1:** *Тий* ab — *дуге*: tēsən (tēisni), v-ouž-ək . . . , tuhtən (влажан); *крайке*: tēpəl lehək vedər, teinək, drobən *rodən dobər mokər ostər; уп. и vlsōk: visōki и сл. (под 21).

23.2: *Тий* a^b_{1/1}: lāgodən (-ōdni), pāmetən.

24: *Барийоне*. **24.1** *Тий* b (slāb—slābi). **24.11** *Једносложне основе*: slab *rad *{v}sak? („sāki“) star zdrav *prav? (прил. prāv), māl [*sām] (прил. sāmō), mil sit čist, doug *Dōugi (през.) роун, *brz? (прил. břzo), *tuj? („tūji“); [*mnog] („fnōgi“, прил. mnōgo); *ироширене са ə*: nřzək hitər mrzəl, čud-ən . . .

24.12: *Вишесложне*: bōgāt (bogāti) kosmat gizdav kržļjav, srdit lažļjiv; debel; spodōbən; уп. и strič-žv.

24.2: *Тий* b_{1/1}: bēdast (-āsti) *mesnat? („mesnāti“), peig-av . . . ; plosnat.

24.3: *Тий* b' (и *дефективне* — *само неодр. вид*): hrāp-av (-i) . . . ; šEkast (шарен, пегав), čreišnj-ov . . . , *velik? („vēlika“), srebrən.

25: *Секундарни ийиови* (йридеви са оба вида или *само неодр.*). **25.1:** β-ийиови: sestrin; gōuskin; lāstovičin.

25.2 В-ийиови: dōužən (-žni); *možān? („možāni“), zemlj-en . . . ; krāv-in . . . ; kožnat; māterin.

26: *Дефективни ийиови* — *само одр*. **26.1:** Up. godovnō.

26.2: b'-ийиови: lēitošnji, *Strmečki, *Hrupački (презимена); vuleični (про-лехни) vunjEšnji (ванџсти), *GrobEnski (през.); *Veljāvēčki/-ēički, (през.); *Voučkōvēciki (ēički, през.).

26.3: β-ийиови: lānj-ski . . . , treti/treči, božji, sel-ski . . . ; četfti, doma-čī . . . , daleič-mī . . . , sakojački (-ski . . .); gladovni, jesenjski; (уп. léivi, dēsni; vároški.

26.4: В-ийиови žāb-ji . . . , zadnji (-mī, -nji . . .), bap-ski . . . ; nočni (-mī, -nji . . .); lesič-ji . . . , jezični, *Zagraj-ski . . . ; pokojni, gospodski; *Būkov-ski . . .

27: *Преглед йрема суфиксима*. **27.1:** *Са неслоговним ироширењем основе (нейоси. ə)*. -ək. *Тий* ab: glād-ək slad- *Slātki (през.) krat-, grān- (горак), meh-, reid- kreip-, žouh- vouž-; leh-, tein-. *Тий* b: nřzək. -ən (-ēin). *Тий* a: kvār-žin, žej-, *vreid-, trud-; čalar- kUraž-, betež- (болестан). *Тий* a^b: čemērən. *Тий* ab: tēs-ən, tuht- (влажан); *jed-, drob- *rod-. *Тий* ab_{1/1}: lāgod-en (-ōdni), pāmet-. *Тий* b: lāč-en mar- (марљив) *glas-? („glāsno“), sreč-, veir-, mir-!, čud- ;siromāš-ən, pravič-,

nedElouž- (неспретан), nečetur-; spodob-. Туш b'_1 : srěbrən. Туш B: dōužən. Неидентификовани *иш*: *srāmni *masni, *gnjusni; *prāvedən. Уш. -ji, -ni (-nji), -ski *иод* 27.4.

27.2: Основа *и*роширена крајним слогом. -en. Туш a^b : zel-ēn, črlj-. Туш B: zemlj-ēn, dreiv-, drv-. Неидентификовани *иш*: *so^unč-ēni, *platn-, *cirkv-. Уш. и *и*асивни *и*арийиш.

-ov (-ev). Туш b' (само неодр.): strlčēv. Туш b'_1 (двовидски и само неодр.): hrāst-ov, drein-, črešnj- breiz-, buk-; ocev.

27.3: Основа *и*роширена изворно дугим слогом. -at. Туш b: bōg-āt kosm-. Туш $b_{1/1}$: plōsn-at (-āti) *mesn-? („mesnāti“). Туш B_1 : kōžnat.

-ast. Туш $b_{1/1}$: bēdast-(-āsti). Туш b'_1 : šēkast (шарен, пераг).

-av. Туш b: glzd-āv, kržlj-. Туш $b_{1/1}$: zvēid-av (-āvi) peig-, mrš-. Туш b'_1 : hrāp-av krast-, šep-, ging-, čouklj-, prnj-, puklj-.

-an *možāni; уш. и *и*ас. *и*арийиш.

-in. β-*иш*: sestrin; gōuskin; lāstovičin. B-*иш*: krāv-in, muh-, oč-; nevēist-; māterin.

-it — *иш* b: srdjt.

-iv — *иш* b: lāžljiv.

27.4: Суфикси засведочени само у одр. виду. -či. *иш* β: domā-či, smrde-, preimogo^u- (имућан); уш. и глаголски адверб.

-ji. Туш β: tréti/-či, božji. Туш B: māči vraži žab-ji krav-, div-; človēči, lesičji; уп. и jāči, življi.

-ni, -nji. Туш b'_1 : lēitošnji; vuleični (пролехни) vunjēšnji (вањски). Туш β: dalēič-ni; sveteič-, gladov-; уп. dēsni. Туш B: zādnji, preidnji leitni *Breizni (през.), hižni, vrtni; gnešnji (данашњи), počni dolnji gornji; jezični; pokojni. Уш. godovno.

-ski. Туш b'_1 : *Stfmečki, *Hrupački; *Grobenski; *Veljāvōčki (/ēički); *Vočkovōčki (/ēički) (презимена). β-*иш*: lānj-ski stranj-, zim- vin- svinj-; sel- žen-, konj-, vunj- zvunj- (најмљени радник); sakojački *OsEnjački *Trstenjački *Breizovnjački (презимена) hrvat-, *Klačin- *Dravin- (презимена); jesenj-; vároški *Varoški (през.). B-*иш*: bāp-ski, *Smreički (през.); *Zagrāj- (през.), bedljan-, *Podseički *Podoreički *Vōuk-Orēiški, *KorEnički *Podbreižnički *Ostrički *Ledin- *Vo^ugrin- *Repiški (презимена); gospod- *Vrhov- (през.); *Vōukov- *Bukov- (презимена).

3. ГЛАГОЛИ. 31. Консонантске основе. 31.1: Окситоне (*иш* а). 31.11: Дуге: klāsti (klādēm) rasti, zapreči priseči tresti zepsti, vleči streiči (вребати), točiči dočpsti, skupsti; grēpsti (!).

31.12: Крајке (и краћене): pēči (pēčēm) reči teči blesti (бунцати) plesti nesti gnjesti tepsti, cveisti, bosti; mēsti (= мести) smesti se (смести се) presti, jeisti (само инф. основа).

31.2 (*иш* a^b одн. β): mōči (mōrem); dōjti (dōjdem); уп. и dēisti (/deiti) —deinem.

31.3: Мешовише (*иш* ab): pāsti (pāsēm), sēči, grīsti/preigrīsti.

31.4: Барийоне (*иш* b): opāsti (sēdem) krasti, leči sresti sesti, povreiči (отелити).

32. Једнословне вокалске основе. **32.1:** *Тиш* а-а^b (некадашње конс. основе): ро^čėti prijeti kleti napeti zeti (zēmem), dre^četi (dērem) vmre^četi zapre^četi tre^četi (t^četi) (tērem) prestre^četi žre^četi (žērem).

32.2: *Тиш* *а^b (хетеро^чионе ^чримарне): dāti (dām) brati (bērēm) prati (pērēm) zvati (zōvēm), plje^četi jēim (през. основа), liti (lījēm) kliti piti viti; žgati (хибридно, и по типу b).

32.3: *Тиш* b (бари^чионе): klāti, gñati znāti, žeti, de^četi mle^četi tle^četi (тињати) zle^četi (мрзети) sme^četi dospe^četi gre^četi pre^četi se vre^četi zre^četi (сазревати) čte^četi, bi^četi vmi^četi skri^četi šiti; obuti čuti duti; уп. и vudr^četi.

33: Вишесложне вокалске основе. **33.1:** Окс^чионе (и^чиш а). **33.11:** *Дуге*: beč-āti (beč-īm) skeč- (стењати) kleč- brenč- zvenč- reč-, bež (!), krič-, diš- (мирисати), mo^č-č, cvrč-; fāl-žiti (fāl-īm — недостајати), čam- sram- se, gled- čep- (чучати), be^č- se osle^č- žme^č- se^č- (седети), zim- (зепсти) kip- hir- (не напредовати) živ-, čo^č- sko^č- (шкртарити) žo^č- to^č-st-, skrb- s[v]rb- smrd- grm- črn- se, hud- hljud- (духати) šum- hrup- (пежати на кога) cur- žmur- hrust-; modr- se.

33.12: *Крајке* (и кра^чиене): lež-āti (lež-īm); drž-; žel-žiti—žel-īm (/želeijem) velim (деф.) let-, bol- gor-; se^č-d- me^č-d- (me^č-d-leijem), trp- vrt-; zelen-.

33.2: *Нейраве* окс^чионе — и^чиш *а^b (крајке и кра^чиене): spome-nōuti (spomē-nēm), mi- svi-, zgr- „итд.“; or-āti (ōrj-ēm); lEj- („лијевати“), smeij-se; k-ovāti (k-ūjēm) sn-; *so^čmlj-āti (?); bojāti se bojīm se; vedr-īti (vedr-īm), drob- vgod- rod- zvon- top- kos- pot- se (знојити се) gost- lov- groz- se; oblač- se kad- hlad- grad- sad- taj- kal- gas- plat- jav- vraz- (озледити), pret- svet-, de^č-l- ce^č-n- *zame^č-n- osle^č-p- zəgrei^č-, *fčin-mir- kriv-, smo^č-d- vo^č-d- (сушити месо) zado^č-ž- se, vrš-, gub- v-uč- bud-dur- duš- gluš- suš- tuš- pust-; vesel- čemer-, sramot- žalost- oprost-.

33.3 Прелазни и^чиш (*а^b-а^β): oslobod-īti (oslobōd-īm, oslobōdil) stvor- blagoslov- razlož-.

33.4: Секундарне хетеро^чионе (и^чиш а^β). **33.41:** *Дуге*: māh-nōuti/māh-nōuti (māh-nēm), seg- -teg- nabrek- sek- (усекнути), šip- („шинити“), vmo^č-, prh- frk- srk- [v]skrs-, bluh- (бућнути) posluh- puh- smuk-; pomāg-āti (pomāž-em) mah- shaj- kokodak- javk- (јаукати) mrnjavk- drap- dav-kaz-, jem- okret- vez-, dreim- zakleip- (закључавати), gib- zib- smic-se (клизати се) zid- kih- njih- žmik- kukurik- ftik- (утицати) blisk- hrip- šip- (штипати) pis- rit- poziv- liz-, ko^č-, frk- hrk- šmrk- srk- hrst-, buk- se huk- muk- smuk- se suk-; korāc-āti (korāc-am) plač- zabad-[v]lad- opad- strad- vzgaj- napaj- kal- valj- zabavlj- javlj- pozdravlj-spravlj- zakap- (закопавати) par- šar- dogovar- donaš- zdihav- crkav- krepav- pokorav- skušav- smrzav- približav- zadržav-, nagañj-, zje^č-d- pove^č-d- strei^č-lj- meinj- ceip- zakleip- (закључавати) meiš- le^č-t- deiv- leiv- popeiv- reiv- („привати“) zeiv-, zabij- napij- navij- pisk- promišlj- spomin-se začinj- zaklinj- šip- (штипати) zapir- (затварати) pit- počiv- vmiv-pokriv- šiv- preživ- križ-, hrd- (глодати), fučk- zamus- (запљати) puš- (пуштати) obuv- ozuv- (изувати); *hlape^čiti—hlāpim (!); vāb-īti (vāb-īm) zab- (заборавити) jač- se vlač- pač- (спречавати) mrač- vrač- fal- šal-

se nagl- blazn- lap- gospodar- par- klatar- se kvar- krvar- praš- mlat-dav- plav- gnjav- trav- snaž- draž-, maṁ- sraṁ- se kaṇ- braṇ- hraṇ-, red- (мести масло) paṁet- (памтити), treib- *ožreib- se gneizd- beil-kreip- meis- kreis- sveit- (светлити), dič- pil- cvil- šir- mit- preikriž-, sno^{ub}- ro^{ub}- trou^b- lo^{uč}- blo^{ud}- so^{ud}- kro^{ul}- to^{up}- zasto^{up}- mo^{ut}- po^{ut}- (упућивати), krč- srd- t[^v]rd- mrs- trž- (продавати), trud- se dul- (дуљити) gul- tul- žulj- bun- kup- lup- kur- (ложити) *gnjuš- služ-.

33.42: Крайке: zaklē-nouti (zaklē-nem) kre- tre- gei- (ганути), obr- vr-; dei^h- vse^{ih}- meik- vteik-; уп. nāgnouti—nāgnem; lag-*đti* (lāž-em), čes-tes- blebet- žugēt- kreket- zveket- met-, isk-, zob- glod- lok- kos- cvokot-klopot- kropot-, drht-; уп. poslāti—pōšljem; -ov^{đti} („-uvati“, „-ov^uvati“) — -*ūjem*: št-, glad- rad- žal- stan- car- dar- var- (чувати), zlamEn-skEzn- (болети), veik- veir- (v^ěrvati—v^ěrjem), bič- božič- razlik- smil-zim-, trg-, kum- kup-; blj-uv^{đti} (blj-*ūjem*) plj-; valj-*đti* (vālj-am), cEc-(сисати) pEh- (дирати) sEv- (гypати), s^ənj- (сањати), gizd- se, bogm-se kop-, ko^{ult}- (бућкати), brblj- frflj- mrm^{lj}-, čuv-; уп. razm^{đti}—rāzmem; sel-*iti* se (sēl-im se) žen- klep- (хушнути), kolč- skoč- moč- toč- hod-vod- doj- gnjoj- poj- broj- mol- sol- gon- govor- oštr- nos- pros-post- voz-.

33.5: Баришоне (šii^u b): vē-nouti (pljū-nouti)—vē-nem, por- zi-, klju- plju- su-; kap-, vlek- se (уплашити се) mek- povez- (покрити), dig- stig- tih- pik-pis- stis- po^{uk}-, prh- crk-, pljus-; zalāg-*ati* (zalāž-em) laj- traj- namak- otak-kap- maz-, step- se (скитати) obet-, greij- seij- vej- reiz-, prigib- dihmik- (гребенати куделу) potik- (спочитовати) sip- bris- hit- duk- (скакати); vrāč-*ati* (vrāč-am) čak- barat-, lec- (плашити) zagled- sez-, deil-, brig- se kaštig- švig- zij- kim- napinj- zbir- spir- zvir- (извирати), ho^{uz}- (дрмати), trg- krp- vrt-, muc- puc- štuc- kuh- njuh- vuh- (њушити) pljusk- cuk- štuk-; vjd-*eiti* (vid-im), veid- (знати); slāb-*iti* (slāb-im) grab-klač- se („тлачити се“ = патити се) pašč- se (паштити се) glad- vad-svad- se ščar- par- praš- straš- trat- -prav- ostav- gaz- paz-, fkaṇ- (преварити) raṇ- paṁt-, peⁱⁿ meir-, lesič- sil- misl- hit- čist- *ništ-, mo^{uč}- po^{un}-, *sk[^v]rč- prt-, kuč- (куцати) čud- se nud- ruš- *pust- pluž-.

33.6: Осиаши шийови. **33.61:** b'-šii^uovⁱ: pās-*ati*—pāš-em (бити по мери); štlm-*ati* se (štlm-am se, „поносити се“) tir-, nuc- (требати) trusc- (нудити) dur-; j-ūžin-.

33.62: В-šii^uovⁱ: hāb-*ati* se (hāb-am se) farb- pravd- se mal- traj- mar-star- se var- šatr- (чарати) kart- se plav- (пливати) žnjav- (тнњати), taṇc-, večerj- lekš- tent-, keif- čei^h- (чихати перје), rib- rig- podivj-cifr- tiš- rint-, koljb- (шишати) prob- rond- (бучати) šnof- (њушити) škol- pom^{lj}- (памтити) mor- špot- (псовати) košt- (пробати јело), fund- (упропастити) v-up- se (надати се) punt- (бунити) sput- (свезати); obē^{id}uvati—obē^{id}ujem.

33.63: Ти^u β₂: nádeⁱjati se—nádeⁱjem se.

Мишар Пешикан